

Beeldspraak

Vanaf vrijdag 9 februari staat het Kielegat weer op zijn kop tijdens het jaarlijkse leutfeest Carnaval. Ut strôomt lekker deur: het bier uit de tap, de polonaise op de Grote Markt en - als dat nou eens mogelijk zou zijn - de grote optocht. Evenals voorgaande jaren zullen verschillende carnavalsgroepen Breda proberen te vangen in de kleurrijkste beelden, zowel lopend als op de wagens. Beelden van belangrijke Bredanaars zoals op dat moment Prins Carnaval en de nar en Bredase gebouwen zoals de Grote Kerk.

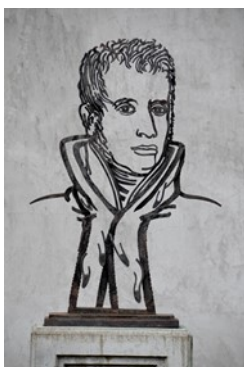
Om de carnavalsgedachte het hele jaar levend te houden, is er in 1991 in de Ridderstraat zelfs een standbeeld geplaatst door de BCV. Deze stichting had in dat jaar het 55-jarig bestaan te vieren. Het is Sinte Juttemis en verwijst naar de tijd dat het door de katholieke kerk verboden

was om Carnaval te vieren. Het feest werd te losbandig bevonden. Wanneer zou het er dan ooit nog eens van komen? Het antwoord van de bisschop was jarenlang hetzelfde: met Sinte Juttemis! Uiteindelijk mocht Carnaval vanaf 1936 weer gevierd worden, want Bredanaars laten zich een feestje niet lang afpakken.

Standbeelden die met de geschiedenis van Breda en de Nassaus te maken hebben, zijn echter met een vergrootglas te vinden. Op het Kasteelplein treffen we sinds 1921 koningstadhouder Willem III aan, hoog gezeten op zijn paard. Terecht dat het standbeeld van Toon Dupuis daar staat, want deze Willem was het toch maar die het renaissancepaleis van zijn voorvader graaf Hendrik III van Nassau liet voltooiën en de paleistuin vervolmaakte met vele standbeelden uit de oudheid, waarvan tegenwoordig alleen Hercules nog over is.

Op het terrein van de KMA, niet altijd publiekelijk toegankelijk, komen we koning Willem I en Willem van Oranje tegen. De koning verkreeg een moderne afbeelding, omdat hij de KMA heeft opgericht en staat vlakbij de Kraanpoort. Willem van Oranje heeft enkele jaren op het Kasteel gewoond. Het standbeeld is niet speciaal voor Breda gemaakt, want het stond oorspronkelijk vanaf 1959 in Willemstad op Curaçao en is pas in 2014 in onze stad geplaatst.

Johanna van Polanen staat op het Begijnhof en met andere Polanens en de eerste Nassaus in de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk. Verder zijn er straten, pleinen en woontorens vernoemd naar de Nassaus, maar ze halen het geen een van allen bij Chassé. Hij alleen heeft een singel, veld, promenade, theater, parkeergarage, kazerne en in het Ginneken een monument!

Toch magertjes voor Breda als Nassaustad. Dat vond de onlangs overleden Tjerk Westerterp in 1999 ook. Hij had met de Stichting Nationale Vorstentuin i.o. een plan bij de gemeente Breda ingediend voor een monument ter ere van het Huis van Oranje en de vorsten die Nederland regeerden. Het idee was om 24 borstbeelden met in het midden een buste van Willem van Oranje te plaatsen op het plein voor het Prins Bernhardpaviljoen. Het ruiterstandbeeld van Willem III moest overigens wel op zijn plaats blijven staan. Een en ander zou minstens een miljoen gulden kosten.

Dit hoge bedrag, maar ook de nodige bezwaren hielden uiteindelijk de uitvoering van een vorstentuin tegen. Eén van de bezwaren kwam van de vorig jaar ook overleden secretaris van de Stichting Bewoners Stadshart, Laurens Siebers. "Het idee van Tjerk Westerterp voor een nationale vorstentuin in Breda is prijzenswaardig, maar het is niet sjiek zoals hij het aanpakt," aldus Siebers. Hij vond het een beter idee om de beelden, als ze er komen, te plaatsen in lege nissen aan de buitenkant van de Grote Kerk.

Inmiddels zijn we een kwart eeuw verder en is er, behalve de twee beelden op het KMA-terrein, niets bijgekomen in de openbare ruimte. Om een beeldentuin met alle vorsten een plaats te geven, is gelukkig niet doorgegaan. Vele vorsten hebben namelijk weinig tot niets bijgedragen aan de ontwikkeling van de stad. Maar als er toch standbeelden geplaatst zouden worden, dan graag van Hendrik III van Nassau en zijn zoon René. Om er een gezinsensemble van te maken mag echtgenote en moeder Claudia van Chalon er ook bij. Graaf Hendrik heeft een zeer grote stedenbouwkundige en economische invloed gehad op Breda en René van Nassau heeft door de erfenis die hij van zijn oom Filibert ontving de basis gelegd van het Huis van Oranje-Nassau. De locatie van deze beeldengroep zou inderdaad het eerder voorgestelde plein voor het Prins Bernhardpaviljoen kunnen zijn. Voorwaarde is wel dat zij gedrieën richting het Kasteel kijken: de plaats waar zij hebben gewoond en waar René in 1519 is geboren. Wat zij dan *niet* zien is qua architectuur en naamgeving geen gemis.

[Foto's bij dit artikel van Wikipedia, Johan van Gurp, Boyd Smith, KMA en Gerald Dalinghaus]

Breda na 100 jaar goed bewoonbaar

In 100 jaar kan er veel gebeuren. Sterker nog: in Breda is er echt veel veranderd! We beperken ons hier tot het vergelijken van de oppervlakte en het aantal inwoners van de gemeente Breda.

In 1924 woonden en werkten 30.400 mensen op het Bredase grondgebied dat zo'n 283 ha besloeg.

Honderd jaar later is de gemeentelijke ruimte bijna 30x groter geworden. Je zou dan verwachten dat de bevolking verhoudingsgewijs ook 30x gegroeid is tot ca. 912.000 inwoners. Ha, Breda bijna een miljoenenstad! Maar dat valt gelukkig erg mee. Met ongeveer 151.800 mensen hebben we voldoende ruimte. Breda blijft hierdoor een royale parel van het zuiden.

Graaf Hendrik III telde in zijn stad in 1524 tegen de 8000 burgers, maar zij leefden wel op een kluitje in het met een middeleeuwse muur omsloten Breda.

Stichting Breda Nassaustad
www.bredanassaustad.nl